

DORPSKERK

Kerkplein

Het kerkgebouw

Al in de hoge middeleeuwen is er sprake van een kerkje van tufsteen in Voorschoten. Bij een brand in 1574, tijdens het beleg van Leiden, werd het merendeel van de toenmalige grote kruiskerk verwoest. Rond deze tijd ging de kerk ook over van rooms-katholiek naar protestants. In 1583 werd het schip van de kerk hersteld, zij het dat alleen het gedeelte voor de zijbeuken werd herbouwd. Dit met het oog op het aantal kerkgangers. Niet iedereen was geneigd de strenge leer van Calvin te omarmen. In 1595 werd de toren aangepakt. De restanten van de oude kruiskerk werden in 1742 definitief opgeruimd. Ze werden "gestopt" zoals dat toen heette. Op last van Napoleon werd de toren in 1798 overgedragen aan de burgerlijke gemeente. Met een grondige nieuwbouw moest worden gewacht tot 1868, het bouwjaar van de huidige neogotische kerk. In 2002 kwamen er glas in lood ramen, ontworpen door Carel Bruens: de linker twee met een ontwerp over het Oude Testament, de rechter twee het Nieuwe Testament.

Het interieur

In het interieur vindt u een mengeling van oud en nieuw. Het bord met de teksten van 'het Onze Vader' en de 'artikelen van het geloof' dateren uit 1636. Het werd gemaakt door Wijbrand Jansz. van Toledo. Aan de muur, rechts van de tafel hangt een oude plank die dateert uit 1702. Deze plank zat destijds onder de avondmaalstafel. Op de plank prijken de wapens van Wassenaer, Holland en Duivenvoorde. De groene plank links van de tafel is zonder wapenschildering.

Het orgel

Het orgel stamt uit 1720 en is dus ouder dan het kerkgebouw (1868). Het orgel werd gebouwd door Jacobus Zeeman met medewerking van de beeldsnijder Gerrit van der Block.

Boven het orgel prijken twee wapenschilden. De linker behoort toe aan Arent Baron van Wassenaer, die in 1720 naar alle waarschijnlijkheid het startsein voor de orgelbouw gaf. Het rechter behoort toe aan zijn vrouw, Anna Margaretha Bentinck.

In het orgel bevinden zich ca. 1300 pijpen waarvan er verschillende meer dan 250 jaar oud zijn. De meeste pijpen zijn gemaakt van een mengsel van lood en tin, maar er zijn ook houten pijpen. De pijpen zijn verdeeld over twee handklavieren en een voetklavier en staan gerangschikt naar toonhoogte en klankkleur in 18 registers.

Het gebruik

De kerk wordt gebruikt door de Protestantse gemeente van Voorschoten die elke zondagmorgen samenkomt. Elke generatie geeft aan de diensten zijn eigen vorm. In een oud gebouw is dat niet altijd even gemakkelijk uitvoerbaar. Door de verschillende verbouwingen is de Dorpskerk bij de tijd gebleven. De oude gietijzeren preekstoel, waarop de predikant boven de gemeenten verheven was, is in het rijksmuseum terechtgekomen. Het bijgebouw 't Voorhuys, toegang via de deur in de zijkant rechts, biedt ruimte voor de opvang van kinderen tijdens de dienst en het schenken van koffie na de dienst. Het is ook de vergaderruimte voor de kerkenraad. De oude meubels van de consistorie bevinden zich rechts van het orgel in een vergaderzaal op de eerste verdieping.

In de Dorpskerk kan men op vrijdag en zaterdag een kaarsje aansteken, een gebruik dat in de protestantse kerk steeds gewoner wordt. Op vrijdagmorgen is er ook een orgelconcert. Op de open dagen is er regelmatig inloop van belangstellenden om de tentoonstelling van beeldende kunst te bekijken.

Meer informatie over de Dorpskerk vindt u in het boek Duizend jaar Dorpskerk Voorschoten. Geschiedenis van de kerk, toren, kerkhof, orgel, pastorie en schoolhuis. ISBN 978-90-71256-85-1

Versie: mei 2024